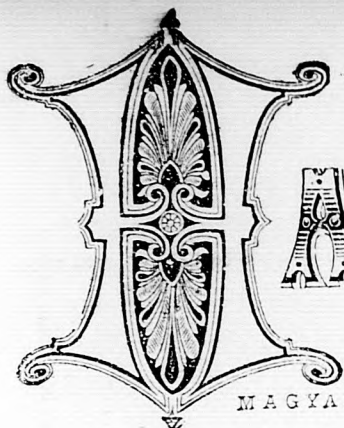

Budapest, 1882. September 24.

36. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEINEK
HETISZEMLÉJE.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

ERNEY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL:
Váci-utca 3. szám, a „HARMONIA” tarsulat
zeneműkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr.

A „Revolver-művészek.”

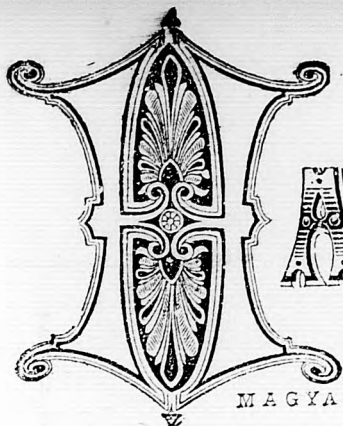
Nemcsak a sajtónak vannak revolver-lovagjai, hanem a művészetnek is és ép úgy, mint a sajtó tisztességes munkásai kikelnek az ily modern iparlovagok ellen, ép úgy nekünk is kötelességünk rámutatni arra a rákfenére, mely a művészi néven rágódik és szégyent hoz reá.

Mi e »Revolver-művészeket« két osztályba osztjuk. Az első osztályba soroljuk azokat, akik »szerzeményeiket« rendesen valamely gazdag ismeretlen, vagy ismert nagyságnak ajánlják, csupán azért, hogy az illető kiállítási költségeiket megfizesse és még azonfelül némi kézzelfogható elismerésben is részesítse őket.

Ezek az obskurus emberek, kik magukat zeneszerzőknek nevezik, a következőkép járnak el. Miután a hangjegyeket értik, de eredeti eszméjük nincs, összetákolják néhány régi darab egyes részeit, elnevezik »Gizellakeringőnek«, vagy »Előre-gyorspolkának«, fölébe írják N. N. méltóságos, vagy nagyságos úrnak, úrhölgynek vagy kisasszonynak legmélyebb hódolata jeléül ajánlja a szerző és aztán elviszik valamely litografushoz és »a saját költségükön kiadják«, miután az ily emberek műveinek kiadására ritkán találkozik tisztességes vállalkozó cég.

Mikor már egy példány elkészült, azt szépen díszborítékba köttetik, fekete szalonkabátot és fehér keztyüt öltenek és elviszik a méltóságos, vagy nagyságos úrnak, mellének szegezik a revolvert, akarom mondani a szerzeményt és kifejtik előtte ügyes szavakkal, hogy tiszteletük és nagyra-

Budapest, 1882. September 24.

36. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEINEK
HETISZEMLÉJE.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

ERNEY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL:

váci-utca 3. szám, a „HARMONIA“ tarsulat
zeneműkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr.

A „Revolver-művészek.“

Nemcsak a sajtónak vannak revolver-lovagjai, hanem a művészetnek is és ép úgy, mint a sajtó tisztességes munkásai kikelnek az ily modern iparlovagok ellen, ép úgy nekünk is kötelességünk rámutatni arra a rákfenére, mely a művészi néven rágódik és szégyent hoz reá.

Mi e »Revolver-művészeket« két osztályba osztjuk. Az első osztályba soroljuk azokat, akik »szerzeményeiket« rendesen valamely gazdag, ismeretlen, vagy ismert nagyságnak ajánlják, csupán azért, hogy az illető kiállítási költségeiket megfizesse és még azon'elül némi kézzelfogható elismerésben is részesesse őket.

Ezek az obskurus emberek, kik magukat zeneszerzőknek nevezik, a következőkép járnak el. Miután a hangjegyeket értik, de eredeti eszméjük nincs, összetákolják néhány régi darab egyes részeit, elnevezik »Gizellakeringőnek«, vagy »Előre-gyorspolkának«, fölébe írják N. N. méltóságos, vagy nagyságos úrnak, úrhölgynek vagy kisasszonynak legmélyebb hódolata jeléül ajánlja a szerző és aztán elviszik valamely litografushoz és »a saját költségükön kiadják«, miután az ily emberek műveinek kiadására ritkán találkozik tisztességes vállalkozó cég.

Mikor már egy példány elkészült, azt szépen díszborítékba köttetik, fekete szalonkabátot és fehér keztyűt öltenek és elviszik a méltóságos, vagy nagyságos úrnak, mellének szegezik a revolvert, akarom mondani a szerzeményt és kifejtik előtte ügyes szavakkal, hogy tiszteletük és nagyra-

becsülésük a nagyságos, vagy méltóságos iránt oly határtalan, hogy szegénységük dacára meghozták azt az áldozatot és a saját költségükön adták ki a szerzeményt.

Ha az illető gavallér ember, akkor rögtön a zsebébe nyúl, kivesz egy százast, megmondja, hogy ő ezt az áldozatot nem kívánhatja és kéri, hogy azt a »csékélységet« köszönete és elismerése jeléül fogadja el amit a mi emberünk többszöri kínálás után meg is tesz. Ha pedig az illető nem gavallér ember, akkor a revolver-lovag fog valakit az illető ismerősei közül, annak elmondja, hogy mennyi áldozatot hozott e mű kiadása körül és szemtelenül hozzáteszi, hogy kíváncsi: mi lesz a tiszteletdíja.

Az illető, amint első alkalommal összejön barátjával, természetesen siet, hogy őt a dolgok állása felől felvilágosítsa, nehogy »smutzig« embernek tartsák és a mi iparlovagunk így is célt ér. A »Revolver-művész« a lapoknak is beküld néhány példányt és másnap benn van minden lapban, hogy N. N. fiatal zeneszerző ilyen meg olyan kedves és dallamos keringőt irt, melyet ennek vagy annak ajánlt. Ez is meg szokta tenni a hatását az illetőknél. Igaz ugyan, hogy aki eljátsza azt a darabot, az fölötte ismerős részleteket talál benne, de ez mitsem változtat a dolgon, mert a darabot a megtiszteltnek rokonsága és barátai megveszik.

A második kategóriába tartoznak azok, akik a saját zsebük javára jótékonycélú hangversenyeket szoktak rendezni.

Ezek rendesen elkopott, kicsapott, vagy »nagyreményű« énekesek vagy énekesnők, félreismert genik, eléggé nem méltányolt hegedű- vagy zongoraművészek stb.

De e veszélyes fajta revolver művészek működéséről majd máskor.

Lantos.

Zenei ujdonságok szemléje.

»A zene alapelmélete és az összhangzattan elemei«, írta Berecz Ede.

Ez iskolai és magánhasználatra szerkesztett és végén egy rövid műszótárral ellátott mű 96 §-ban tárgyalja a zeneelméletet és az összhangzattan legelső elemeit.

Szerző azon hazai tehetségünknek egyike, kik ritkán lépnek ugyan ki a nyilvánosságra, de ilyenkor mindig valami jót, elismerésre méltót hoznak magukkal. Így jelen mű is bizonyára elismerésre fog találkozni mindazok részéről, kik zenetanítással foglalkoznak. Főérdemei: a pedagógiai tapasztalatokról tanuskodó jeles rendszer és azon rövidség, mellyel szerző mindent szószaporítás nélkül, de azért kimerítően magyaráz. Mindkettő nagy előny a magán-, de még nagyobb a tömeges tanításnál.

A mellékelt műszótár csak emeli értékét e könyvnek, melynek köny-

nyen előrejövendölhető második kiadásánál azonban szerzőt következőkre figyelmeztetjük :

1. §-hoz. A vonalrendszer első vonala alá és ötödik vonala fölé is iratnak hangjegyek. (d. és g.)

10. §-hoz. A nyolcadok elnevezésénél hiányzik a subcontra oktáva és ennek leírása hangjegyek és betűkben.

A 24. §-ban szerző azt mondja : »Ha valamely hangjegy pl. már fel volt emelve és azt akarjuk, hogy az utána következő hangjegy ne legyen felemelve, az elé feloldó jegyet kell tennünk.« Nincs kimondva, hogy azon utána következő hangjegy ugyanaz, de felemelés nélkül legyen.

A 46. §-ban ki vannak mutatva a hangközök C-től, csak a szűkített heted cis-től, miért nem szintén c-től ? Gyakorlatban ép oly gyakran fordul elé c-bébé mint cis-é.

A 61. §-ban a színezett skála felfelé keresztekkel, lefelé bék-vel van jegyezve. Helyesen, de szerző nem mondja ennek okát.

A hangzatokról szóló fejezet csak képletet akar nyújtani a zenében leginkább használt akkordokról és ezért nem is esik szoros kritika alá. Maga az összhangzattan oly tágas tér, melynek rövid keretbe vonása lehetetlen és azért mint függeléke egy zeneelméletnek mindig hiányos fog maradni.

Ismételten ajánljuk figyelmébe zenetanítóinknak e művet. *Ey.*

T Á R C A.

Schubert Ferenc.

Schubert Ferenc született Bécsben 1797-ben jan. 31-én. Atyja Bécs egyik külvárosában elemi tanító volt Tizenegy éves korában az udvari kápolna énekkarába s az azzal egybekapcsolt convictusba vétetett föl mint gyermek-énekes. Itt már korán alkalma nyílt megismerkednie a nagy zeneköltők, főleg pedig Beethoven műveivel, a ki iránt leginkább lelkesült. Már mint gyermek nagy hajlamot tanusított a zenéhez, melyet jó-részben magától tanult, s 13 éves korában nem volt a zenének oly műfaja, melyben erejét meg ne kísérelte volna. Salieri a császár udvari karnagyának figyelmét is felkelté s több éven át ingyen oktatásban részesíté a zeneszerzés tudományában. Salieri túlszáraz rendszere azonban épen nem gyakorolt lenyúló befolyást Schubert eleven képzelő tehetségére.

183-ban kilépván az udvari convictusból, tanító-segéd lett atyja mellett. A sok munka és az életfentartási gondok itt sem tartották vissza teremő ösztöne s ereje ápolásától, s három év lefolyása alatt 100 dalt több symphoniát, két misét s különféle zongora- és kamarazenei darabot írt. Több ö ökbecsű dala is, mint a »Rémkirály« (Erlkönig), »Margit a rokka mellett« (Gretchen am Spinnrad) s a »Vándor« (Wanderer) ez időszakból származnak, melyekkel feltűnést keltett s több befolyásos barát s pártolóra tett szert, kik további élete és működésére nagy befolyást gya-

koroltak. Kiváltképen említésre méltók: Schubert Ferenc tanácsos, Mayerhoffer, a hírneves költő s Vogl, az ünnepelet és kir. operaénekes. Ez utóbbi mint tudományos s magas zenészetű műveltséggel bíró énekművész főleg alkalmas volt arra, hogy Schubertet — dalainak nyilvános bemutatása által — széles s magas körökben is megismertesse.

Schubert kevés hajlamot s hivatást érezvén a zenetanárkodás iránt: e pályával végkép szakított s egyedül zeneszerzéssel foglalkozott. Egész nap dolgozott elvonulva a világtól, s csak esténcént kerest fel néhány meghitt barátja társaságát, kikkel aztán gyakran késő éjjelig is elmulatott. Ez életmódja szolgáltatott aztán okot arra, hogy halála után több életírója őt könnyelműnek mutatta be. Pedig méltatlan és igaztalan vád ez, mert ha tekintetbe vesszük hátrahagyott műveinek nagy számát és genialis tartalmasságát, melyeket az élet terhes gondjai közt s aránylag igen rövid idő alatt alkotott: be kell ismerni, hogy azok létrehozását csak folytonos munka, kitartás és eszményi kedélyhangulattal eszközölhette. Mert a szórakozás, a szellemi munkások életszükségletéhez tartozik, mely alul Schubert sem vonhatta ki magát.

Az akkoron a zeneköltők és a kiadók közt létezett laza viszony, még egy Schubert szellemével szemközt sem érvényesült oly mérvben, hogy a zeneköltés terén az önfenttarthatást tisztességesen biztosíthatta volna. S így történt, hogy Schubert akármily nagybecsű dalt vagy másnemű szerzeményt ajánlott fel Bécs akkori kiadóinak: azok vagy visszautasíták, vagy csak oly csekély tiszteletdíjat adtak értök, hogy abból néhány napig sem fedezhette életszükségeit. Ismeretes Schubert életéből, hogy pl. dalainak nézve a Diabelli kiadói firmával állt szerződési viszonyban, a ki különbség nélkül két forinttal díjazta minden dalát! s ha néha megtörtént, hogy egy nap kétszer is megjelent nála egy-egy újabb dallal, Diabelli haragosan mordult rá e szavakkal: »Nun sind sie schon wieder da mit ihren lumpigen Liedern!« Hanem Schubert halála után e »lumpige Liederekkal« aztán házakat épített a Diabelli-firma!«

Schubert semmi nyilvános állomást nem fogadott el s inkább nélkülözött, türt, szenvedett, csakhogy szabadon élhessen muzsájának. Egy pár ízben nem tudván megküzdeni az élet terheivel: falusi zongoratanári állomást vállalt, hol minden üres idejét a zeneszerzésre fordította. Mint ilyen Magyarországon is töltött több nyarat a Bécsben lakott magyar arisztokratia néhány tagjánál, s »Ungarische Tänze« s »Ungarische« című szerzeményei — melyeket Liszt örökölt meg romek átirataival — az ő magyarhoni tartózkodásának voltak szüleményei.

Nem keresvén sem állást, sem hivatalt, idegenkedvén a tanári pályától s nem bírván az emberekkel szemközt megnyerő vagy lekötélező modorral: egész rövid élete alatt csak nélkülözéseknek volt kitéve. Mig élt: elvonulán, szegényen, majdnem ismeretlenül élt, hogy halála után nevét annál gazdagabb dicsfény övedze! A legnagyobb szegénységben halt meg 1828. nov. 19-én, egy évvel később, mint Beethoven, aki mellett nyugszik a währingji temetőben. Összes hagyatéka hivatalosan 135 forintba becsültetett!

Schubert és Beethoven, habár egymás mellett alusznak örök álmukat — az életben nem álltak oly közel egymáshoz és Schubert ge-

nusza Beethoven életében nem tünetett fel egész jelentőségében. A Haydn-Mozart-Beethoven klasszikus fénykora még sokkal közelebb esett az ő zeneköltői működéséhez, semhogy a zenevilág általános figyelmét magára vonhatta volna. S emellett Beethoven bizonyos ellenszenves érzülettel viseltetett iránta, mely csak élete legutolsó napjaiban változott át kedvezőbbé. Schubert jól tudta ezt s mély fájdalmat érzett miatta. De az ő inárással határos tisztelete és bámulata Beethoven iránt azért egy szemernyt sem vesztett erejéből. Közvetlen közelébe sem jutott soha, kivéven 14 nappal halála előtt, midőn Beethoven már halálos ágyán önkívületben feküdt megvonva magát a festő háta mögött, ki a haldokló nagy mester arcvonásait örökíté meg. Beethoven Schubert műveiről jóformán tudomást sem vett s csak betegsége utolsó idejében (lapozgatván szórakozásból dalai közt) ismerte fel becsét s meglepetve mondá: Tévedtem Schubertre nézve. Ő benne valóban isteni szikra lakozik.

Schubert ritka és bámulatos könnyűséggel dolgozott. »Rémkirály« (Erlkönig) dalát 18 éves korában s megszakítás nélkül írta. »Ständchen«-jét pedig egy óranegyed alatt vetette papírra Schumann Róbert így nyilatkozott felőle: »a hová csak tekintett, a hová csak lépett: dalforrás fakadt nyomában.« De ha egy művét egyszer befejezte, azzal többé nem sokat törődött. Utánjavítás vagy az úgynevezett művészi utócsiszolással nem igen foglalkozott. S innen magyarázható, hogy főleg zenekari művei plasztikai tekintetben nem emelkednek mindig klasszikus magaslatra.

»Schubert — írja Schumann — minden időben kedvenc zeneköltője marad főleg az ifjuságnak. Mindig kitárja azt nyíltan, amit el akar mondani. Túláradó szív, merész gondolat s gyors kivitel: ez az ő zenéjének jellemvonása. Az eszmék és érzemények legfinomabb hullámzatát is ki tudta fejezni hangokban.«

Egyházi szerzeményeiben kora izlésének hódolt s főleg Haydn irányára támaszkodott. Enemű művei telvék zenei szépségekkel, de túlságosan érzelősek.

A drámai zene terén is kevés szerencsével működött, részint hálás szövegkönyvek, részint színpadi ismeret hiányában. Ehhez járult még, hogy belvilága inkább az álmodozó lyrához, mint az erős drámaiság visszatükrözéséhez vonzódott.

Legkiválóbb és legtöbb műbecscsel bíró művei: »C-dur symphoniája« (melyben a zenekar a legbájosabb harmoniák hullámaiban úszik) s dallamgazdag, de bevégtetlen »H-moll symphoniája«; továbbá »A-moll« s főleg »D-moll vonós-negyese« a felséges változatokkal, »Esz-dur zongora-hármasa«, (op. 99), számos zongoraműve, ezek közt kiváltképen a »Moments musicaux« című (op. 94), mely későbbben Mendelssohn »Szöveg nélküli dalai«-hoz szolgált mintaképül; »Zongora-ábrándja« (op. 15), »Induló« s »Polonaisei«, »Rondói négykézre«, »Magyar táncai« és »Ábrándjai« stb.

Schubert műtörténelmi jelentőségét azonban az ő páratlan szépségű és becsü műdalai képezik, mely válfajnak ő a tulajdonképeni megteremtője. Mert habár Mozart és Beethoven ez irányban is ragyogtatták szellemüket, mindazonáltal nagy művészeti céljaik követése mellett kevesebb gondot fordítottak a műdal szélesebb mérvű kifejlesztésére, mely feladat

Schubertre várakozott, aki annak oly mérvben felelt meg, mint előtte senki más.

Zeneművészet e magasztos válfaja érvényesítéséhez Schubert kiválóan szerencsés hajlammal birt. Dalszövegeinek dallami hangulatát és kidolgozási hátterét mindig a legtalálóbban tudta ecsetelni, s amellet nem létezik egy dala sem, mely az igaz kifejezés, az átlátszóság és a nemes egyszerűség jellegét ne viselné magán. Hogy ha ő utánna egy Schumann Róbert, egy Franz Róbert, Liszt, Brahms, Rubinstein s mások szintén gyöngyeit teremtették is a dalirodalomnak: az ő sokoldalúságát, dallamgazdagságát s természetes kifejezését senki utól nem érte.

Hogy mily gazdag dallamforrással rendelkezett, kitetszik abból is, hogy dalainak száma meghaladja a 880-at. Rendkívüli termékenységét és sokoldalúságát pedig az bizonyítja, hogy dalai az érzemények skálája minden fokát feltüntetik, a legegyszerűbb népdalformából kezdve föl a legszélesebb keretű műdalig, amint ez, »Müller-Lied« és »Winterreise« című dal-cyclusaiban észlelhető, hol ugyanegy alapeszme és hangulat, a leggazdagabb változatosságban nyilatkozik.

Schubert még halála után is több évig jóformán ismeretlen maradt a nagy zeneközönség előtt mindaddig, míg Liszt Ferenc világhírű hangversenyeinek műsorára nem vette az ő dalainak zongora-átíratait, melyek az ő mesteri keze alatt ép oly művészeti jelentőséget nyertek, mint az eredetiek. Liszt mellett még Schumann Róbert s a bécsi férfi dalegylet — Herbeck karnagysága alatt — járultak főleg hozzá, hogy Schubert művei lassankint az egész művelt zenevilág előtt ismertekké váltak.

Ujabb időben, a dal eszméje s jelentősége oly annyira egybeforrott Schubert nevével, mint a symphoniáé és a sonátáé a Beethovenével. Mert valamint e két utóbbi műforma legmagasabb színvonalát Beethoven képviseli: úgy a műdal művészet s eszményi jelentősége örökké elválasztva marad Schubert nevetől.

Tisztelt olvasóinkhoz!

A mai számmal a III-ik évnegyed befejeződik, felkérjük ennél fogva mindazon tisztelt előfizetőket, kik a negyedik évnegyedre még nem küldték be az előfizetési díjat, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek; egyúttal van szerencsénk tisztelt olvasóink tudomására juttatni, hogy a mai számhoz csatolva, veszik kézhez az idei negyedik zenemű-melékletet.

A s z e r k e s z t ő s é g.

Hazai hírek.

* **Risley Lélia kisasszonyról**, a ki legelső fölléptével meghódította a fővárosi közönséget, és kinek szerződését az egész sajtó örömmel üdvözölte, a következő adatokat közli a „F. L.“: A fiatal művésznő igen messziről került hozzánk s eddigi pályája eléggé érdekes, s igazi amerikai szabású, mert Risley k. a tizenhárom éves korától fogva él a maga erejéből. Texasban, közel a mexikói határhoz született s négyen vannak nővérek, kik mindnyájan ritka szép hanggal bírnak. Egyik nővére New-Yorkban templomi énekesnő volt s mikor itt üresedés támadt, tanácsolta szüleinek, küldjék fel Léliát. A tizenhárom éves leány utnak indult, egymaga, az Egyesült-Államok roppant területén keresztül, a mi különben a nőket hazán tisztelő amerikaiak közt nem megálló New-Yorkban a még gyermek énekesnő ötszáz dollár évi fizetéssel vették be a templom énekkarába s ama két-három év alát, melyet itt töltött, megerősödött benne az énekélés, hogy a színi pályára lép. Mivel pedig Amerika művészek képzése tekintetében en gyöngén áll, a fiatal leány elhatározta, hogy átjön Európába. Szülei beleegyezését egnyervén, egy New-Yorkban rendezett hágyverseny jövedelméből megszerezte a költséget s egyedül ment Texasból New-Yorkig, ott New-Yorktól Bremáig, onnan Lipésé, majd Bécsbe, hol Marchesiné asszony tanítványa lett, s hol ritka képességei tavaly tűtek fel; a nemzeti színház már akkor érintkezésbe lépett a kezdő művésznővel, ki aztán az olasz staggioneval szerepelt rövid ideig most a nemzeti színháznál köztötte első andó szerződését. A kisasszony Európában való rövid tartózkodása alatt el-sajátította a német, francia, olasz és spanyol nyelveket úgy kétséget sem szenved, hogy magyarul is gyorsan meg fog tanulni kivált miután a lels fogadtatás, melyben minálunk részesül nagyon meghatotta őt. Reméljük, hogy viszony a művésznő és a közönség közötti zelebbi ismeretség után még szívélyesebbé válni.

* **Zsadányi Armand-tól** eredeti magyar népdalok jelentek meg társulatunk kiadásában. Az első füzet: „De sok fényes csillag ragyog az égen“. 2) „Hervad a rózsá levele“. 3) „Sötét felhő takarja be az eget“. 4) „Ide kis lány“. 5) „Őszi eső hull a rónaságon“. 6) „Az erdőnek madara van“ kezdetű dalt tartalmazza. A második füzetben a következő dalok fordulnak elő: 1) „Szomorúan jött fel a nap az égre“. 2) „Szentiványon hármás halom van“. 3) „Elmondtam a virágnak mit szenvedek“. 4) „Minden este furulyázok soká“. 5) „Haragszom én a világra miattad“ (Tóth Kálmán). „Megjósoltam szóról-szóra“ (Tóth Kálmán). — Egy-egy füzetnek az ára 80 kr. s kapható a társulat nemz. zeneműkereskedésében (váci-utca 3. szám)

* **A Petőfi-szobrot**, mint a Petőfi-szobor bizottság titkárához, Reményi Antal ügyvédhez intézett távirat tudatja, már feadták Bécsben, minél fogva a szobor a napokban Budapestre érkezik. A bronzöntvényt Ybl Miklós építész megbízottjainak felügyelete alatt fogják a Petőfi-térre szállítani, ahol Huszár Adolf szobrász és a Bécsből e célra Budapestre jövő Turbain Károly rögtön hozzáfognak annak felállításához, melynek megtörténte után a szobrot ismét elzárják. A talapzat köré helyező bronzkoszorú hétfőn érkezik Budapestre. A koszorút megérkezte után szintén rögtön elhelyezik. A talapzat két oldalára jövő felirat véséséhez már hozzáfogtak és a napokban befejezik. A tér szabályozását a fővárosi tanács utasítása folytán már megkezdtek és a szobor körül parkirozandó tért vasrácsoszattal vették körül. A parkirozáshoz szintén már hozzáfogtak, a talapzat körül azonban jókora tért hagynak szabadon, hogy a leleplezési ünnepély alkalmával össze ne tapossák a pázsitot, az ünnepély után azonban azt a helyet is parkirozni fogják.

* **A Petőfi-szoborbizottság** megbízásából Gerlóczy Károly, Reményi Ede és Urváry Lajos meglátogatták Jókai Mórt és fölkérték a leleplezés alkalmával tartandó ünnepi beszéd elmondására. A költő örömmel elfogadta a megbízást és kijelentette, hogy ezzel szíve legforróbb vágyainak egyike teljesül.

* **Képzőművészeti pályázat.** Azon három művészeti ösztöndíjas hely betöltésére, melyek ő felségének 1857. évi május hó 18. kelt elhatározásával magyar- és erdélyországi ifjaknak a festészet en, szobrászatban és építészetben, a bécsi képzőművészeti akadémián leendő kiképzésére évi 420 forinttal alapítottak, pályázat nyitattik. Ezen három egymásután következő évig élvezhető ösztöndíjak elnyeréséért folyó évi október hó 31-ig a magyar országos képzőművészeti tanács (Budapesten, a nemzeti muzeumban) útján a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszteriumhoz benyújtandó és a megfelelő okmányokkal felleltendő kérvényekben előtűntetendő: a) a folyamodó életkora, b) kifogástalan erkölcsi magaviselete, c) az alimnázium, vagy alreáltanoda sikeres bevégezése, s ennek hiányában az azokban tanított ismereteknek elsajátítása, d) a kérvényező eddig elért művészi előhaladása, mire nézve egy vagy több kísérleti mű esatolandó. Az építészeti tanfolyamot látogatni szándékozó ezenfelül tartozik kimutatni, hogy e) az elemi számtanból, f) a képleti mértanból, g) a természettanból, h) az eröműtanból, i) az építészeti műtanból, j) a szabadkézzel való rajzolásból a tökéletes gyakorlottságot elsajátította.

* **A következő hangverseny évad** rendkívüli érdekesnek igerkezik, nagynevű művészek fognak megfordulni hangversenyermeinkben. Hallani fogjuk valószínűleg W i e n i a w s k y József zongoraművészt, a világhírű hegedűművész testvérbátyját, ki szintén nagy hírnévnek örvend különösen Franciaország-, Anglia- és Belgiumban. He-

gedűművészek közül meglehet, hogy W i l h e l m j is eljön, a bécsi ügynőkök most folytatják vele az alkudozásokat, T h o m s e n, Waldemar M e y e r s a kis T u a T e r e z, ki rövid idő alatt ismeretessé tette nevét. A fővárosban előnyösen ismert G o l d s t e i n Vilma k. a. zongoraművésznő is fel fog lépni valószínűleg a filharmonikusoknál. A brüsszeli kir. zeneakadémia három elsőrangú tanára S e r v a i s (gordonka), H u b a y (hegedű) és Z a r e m b s k y (zongora) is megígérték jövetelüket. Nyole filharmonikus hangverseny, Kranesevicsék négy kamarasestélye, továbbá társulatunk rendes vasárnap reggélyei szintén a zeneélvezet fokozására fognak szolgálni.

* **Hegyesi Lajos** gordonkaművész hazánkfiát is hallani fogjuk végre Budapesten. Jövő hó vége felé hangversenyt ad a vigadó kis termében Beno S c h ö n b e r g e r bécsi zongoraművész közreműködésével. Érdekes lesz s már eleve figyelmeztetjük műkevelő közönségünket rá. H e g y e s i L a s sok éven át a világhírű florenzi négyesek volt tagja s két év óta Párisban aratja aabérokot, egyike azon magyar művészek, kik külföldön szereznek dicsőséget neknek és hazájuknak, mert ide hazajövesen számukra hely. Beno S c h ö n b e r g e r zongoraművész még egészen fiatal de s mégis rövid idő alatt ismert névre teszert. A két jeles művész válogatott műsort állított össze, melybe sok oly mű van felvé, melyek csak nagyon ritkán hallhatók hangversenyeremben.

* **Üvegfestészet** Kratzmann de üvegfestőnket a kormány évenként bnyos támogatásban részesíti, hogy műtőben, a műiparnak, e hazánkban még ighon kezdetleges fokon álló ágára magat ifjakat kiképezzen. E misszióját már ek óta teljesíti kiváló sikerrel. Ujabbanismét két magyar ifju felvételét határozta. Az illetők nála teljes ellátásban szesülnek s a kiszabott három évi tanoneő alatt az üvegfestészet minden ágába oktatást és

teljes kiképzést nyernek. A felvételi feltételek a következők: a felveendő ifjak 15—16 évesek lehetnek, némi rajzolási ügyességgel kell bírniok, a magyaron kívül a német nyelvet is beszélniök s a 3 évi tanonc idő alatt a műteremben mindennemű munkát tartoznak teljesíteni.

* **A nemzeti színház** drámabíráló bizottsága öt szavazó közül négy szavazattal előadásra elfogadta Rákosi Jenőnek „Ida“ társadalmi színművét

* **Doré Ferike k. a.** a fiatal drámai énekesnő, kit ritka terjedelmű, csengő hangjának híre előz meg, f. é. október közepén a nemzeti színházban mint vendég háromszor fog fellépni

* **A népszínházból.** A „Szép Helena“ című operette színrehozatalát a népszínház igazgatósága későbbre halasztotta, mert előbb Szigeti „Maresa és Mariska“ című új népszínművét akarják színre hozni. E darabból a színpadi próbák már javában folynak és valószínűleg már a jövő hét folyamán színre kerül. — A már említett kilépő tagokon kívül október hó 1-én Réthy Laura és Toldy F. szintén kilépnek a népszínházból. Az első Szegedre, az utóbbi Csóka Sándor színtársulatához szerződött, melynek a kassai évadban a színpadon ismert Prielle Kornélia k. a. is tagja lesz.

* **A kolozsvári nemzeti színházban** a napokban került színre Vidor Pálnak „A vörös sapka“ című népszínműve. A főszerepeket E. Kovács Gy., Szentgyörgyi, Gabányi, Váradi, M. Halmayné, Krasznayné, Gerő L. játszották. A darab rendkívüli tetszést aratott, különösen a tüzről pattant nóták, melyeket egytől-egyig ismételni kellett.

* **Aradon a szini idény** Mannberger Jakab művezetése alatt szeptember 30-án veszi kezdetét. — Az ujonnan szervezett dráma-, népszínmű- és operette-társulat a

következő tagokból áll. Magánénekesnők és szereplők: Bácsné Laura, Daróczy Ilka, Hunyadi Margit, Kükemezey Vilma, Kuthiné Julia, Kissné Mari, Lénárdné K. Emilia, Locsarekné Gizella, Mezei Lila, Rónaszékiné Vilma, Rózsa Rózsika, Schwarz Emma, Somogyiné Mari, Ürményi Margit. Férfiak: Bács Károly (rendező), Balácsi Sándor, Bogáthy Medárd (sugó), Bérezi Ödön, Halassi Béla, Kiss Mihály, Locsarek György (karnagy), Mezei Péter, Murányi Lajos, Philippovich István, Szathmáry Árpád, Sz. Németh József, Somogyi Károly (rendező), magánénekesek és szereplők, továbbá ezekhez járó megfelelő ének- és zenekari személyzet.

* **A györi színtársulat Pápán**, mint lapunknak onnan írják, „térdig jár a rózsákban.“ A szereplőket, különösen a nőket, kiléptekkor bokrétaikkal, koszorúkkal halmozzák el, a jutalomjátékok alkalmával pedig valóságos virágzáró szokott a színpadra hullani. De nemesak erkölcsi elismerést, hanem anyagi sikert is arat a derék színtársulat, mert mindig telt ház előtt játszik. Pedig Mándoky igazgató nem használ semmi különös „mesterfogást“, a milyennel némely vidéki igazgató közönséget vél hódíthatni. Jól szervezett társulat és összevágó előadás: e kettő az, a mi neki a sikert biztosítja, bárhová megy.

* **Petykó Imre** fiatal tehetséges hegedűművészünk szerdán utazott Brüsszelbe, hol tanulmányait az ottani kir. zeneakadémián fogja folytatni.

* **Debrecenben a szini idény** legközelebb megnyílik, A megnyitó előadás alkalmával előadják Váradi Antalnak ez alkalomra írt „Prolog“-ját és Sardou „Odette“-jét. Az idény legelső ujdonságai lesznek: „A vörös sapka“ és a „Szép leányok“ népszínművek, „A füresa háború“ operette, „A könyvtárnok“ és „Háború a békében“ vígjátékok.

* **III. Rákóczy Ferenc fogsága** cím alatt Pokorny Jenő háromfelvonásos bohózatot fejezett be, melyet a „F—g“ szerint a népszínház műbiráló bizottsága előtt a legközelebbi napokban fog felolvasni.

* **Uj operette zenéjén** dolgozik Bánffy György br., melyhez a szöveget Rákossi Jenő írta. A háromfelvonásos operette a görög ó-korban játszik és a népszínházban még e tél folyamán színre kerül. Bánffy György bárónak „Gólya király“ című operettje tudvalevőleg szép sikert aratott Kolozsvárott és Nagyváradon.

* **Munkácsy Mihály** több sajátkezű névalírással ellátott arcképet küldött. Vastagh Györgynek, hogy azokat az ittléte alkalmával a műcsarnokban rendezett ünnepély bizottsági tagjainak őszinte köszönete és tisztelete kifejezése mellett adja át.

* **A hazai képzőművészet emelésére** a főváros körlevele folytán Hontmegye közönsége 300 forintot szavazott meg.

* **A magyar színészegyesület** központi igazgató tanácsa legutóbb tartott üléseiben a színigazgatói engedélyek iránt benyújtott kérvényeket tárgyalta. A folyamodók közül Szigeti Szekeres Jenő, Irsay B. Zsigmond, Lukácsi A., Jáni J. és özv. Nagy Mihályné egyhangulag elutasítottak. Szeles József és

Hegyí Gyula részére az engedélyt kiadni javasolták. Szeles f. évi virágvasárnap óta vezet kicsiny, de jó erőkből álló drámai társulatot. Hegyí Gyula 1879-ben már szintén birt engedélyvel s most ez, kellően felszerelt folyamodványra lett megújítva.

* **A vidéki képkiallítás** számára Székesfehérvár városa ingyen felajánlotta az ottani megyeház nagytermét. Ujabban Telepy Károly 6 festményt jelentett be, Than Mór „Pieta“ című nagyobb festményét ígérte meg. Udvarlaky Béla egy olaj- és egy aquarel festményt, Feledi Tivadar 6 képet s Grosz Béla festész nagyobb képet küld, mely már Budapesten ki volt állítva és mely olasz banditát ábrázol. — Greguss Imre „Knue“ című festményét ígérte meg a kiállításra.

* **A színész nő börtáskája.** Szegedi Mihály szintársulato 1877-ben a biharmegyei Margittán működött s akkor történt, hogy a társulat egyik nőtagjának, Erdélyi Gizellának ékszereit tartalmazó börtáskáját ellopták. A károsult színész nő meg is tette a följelentést az illető hatóságnál, de ennek nyomozása nem vezetett a kívánt sikerre egész mostanáig, míg az ékszerek a börtáskáival együtt csakugyan előkerültek. Most még a hatóság a tulajdonos színész nőt keresi s erszágszerte leendő köröztetése iránt intézkedett is.

V i d é k.

A „Pécsi Dalárda“ mult hétfőn a helybeli színházban több helybeli úrnő és műkedvelő, a városi zenekar közreműködése mellett, — a „debreceni út“ költségeinek fedezésére pompásan sikerült hangversenyt rendezett. A sikert kétszeresen növelte azon kedves körülmény, hogy nem csak a fülnek volt miben gyönyörködni, hanem a szemnek is; mert nemcsak éneket hallottunk, hanem éneklő fülemüléket is láttunk, — egy bájos

hölgy-koszorút! A vegyes karokban a női kart képezték: Borovics Jolán, Drazsenovics Melania, Gróf Ilonka, Hileser Ilonka, Kaiser Vilma, Lassober Irma, Leordinai nővérek, Repics Irma, Simon Mariska, Scala Serena, Szeikora Paula, Takács Alice, Vogl Irma kisasszonyok, — a magándalt éneklé Vízkelety Fenenna kisasszony. Most pedig mellőzve a program sorrendjét, kikapjuk annak közepéből — a szívét, az „Ébresztő“-t

a Debrecenben tartott országos dalárünnepély versenydarabját. Volt ugyan már alkalmunk több ízben már hallani a jeles darabot, de csak most taglaljuk, minthogy csak most lön bemutatva — nagy közönségünknek. Maga a darab valóságos mestermű, telve a legválasztékosabb zenei szövvényekkel; előadása leirhatatlan nehézségekkel jár, mindamellert dalárdánk könnyen fogta fel és remek kivitelben adta elő. Hogy mennyire nehéz a darab, arra elég magyarázattal szolgál, ha felemlítjük, miszerint majdnem minden 3-ik, 4-ik ütenyben, sokszor kurtább időközökben is változik a hangrend, az enharmónikus cserélés esz-től disz-re, a hangtan szabályai szerint már magában véve is emelkedést jelent és így a folytonos hangvándorlás mellett: megfeszítetten felfelé kell szorítani a hangot, nehogy — esés álljon be.

— A közönség feszült figyelemmel hallgatta végig a mester-darabot s midőn befejeztetett, óriási tapsviharra ragadtatva éljenezett. A műsor kiváló részletei közé tartoztak: Bolero, Giovanna di Guzman című dalműből, melyet zenekíséret mellett Vizeleky Fenenna k. a. énekelt nagy műgondal, kedves esengő hangon, — nem csekély virtuozitással. Ki kell még emelnünk a „Viharban“ című, férfikar által énekelt darabot, mely megkapóan sikerült, a „Takarodó“-t és a vegyes karok által énekelt jeles áriákat, a „Nemzet imája“-t; nem különben fényes sikert aratott a női kar, Mercedante II. Giuramento című dalművéből énekelt melodiával. Végül a zenekarói is díszérettel emlékezünk meg, mert valóban kitett magáért.

Pécsi dalár.

Külföldi hírek.

‡ **Brüsszel**, szept. 7. A zeneévad megnyílt s óriási léptekkel halad előre. A „Monnaie“ színház vasárnap kezdte meg előadásait Meyerbeer „Robert“-jével. A legutóbb szerződött tenoristák Jourdain és Delaguerrière urak kitünő erőknél bizonyultak. Az első ujdonság, mely ezen színházban elő fog adatni, Delibes „Jean de Nivelle“ című dalműve lesz. A Galeries Saint-Hubert színházban „Az üdvöske“ és „Boccaccio“ járnak, legközelebb két ujdonság fog színre kerülni, az egyik „Frasquita“ című egyfelvonásos víg dalmű Rillé Laurenttől, a másik pedig „La petite Reinette“ Varneytől. A Vaux-Hall teremben ismét nagy hangversenyek tartattak, belga zeneszerzők mutatták be műveiket. Az elsőben Benoit Péter dirigálta következő műveit: „Charlotte Corday“ és egy fuvola hangversenyt, melyet Anthony úr meserileg interpretált. A másodikban VanderEeden zeneszerző: „A 16-ik századhoz“ című színi-foniját hallottuk.

‡ **A Théâtre Français** legelső ujdonságával nem volt szerencsés. Henri Becque négyfelvonásos új színműve „Les Corbeaux“ (A hollók), a esütörtöki első előadás alkalmával megbukott. A hollók alatt azok az üzletemberek értendők, akik a családfo halála után a családot megrohanják, hogy az örökségnek minél nagyobb részét magukhoz ragadják. A Vignerón család, mely jólétben és boldogságban élt, az apa halála után szintén kénytelen megismerkedni ezekkel az emberekkel. Vignerón társa Teissier, egy közjegyző és egy építész játszik a holló szerepét. A vagyon széteszik és az özvegy három leányával a nyomor küszöbén áll. A legifjabb, akit vőlegénye, mint szegény leányt elhagy, megőrül. Idősebb nővére, akit addig ritka zenei tehetségnek tartottak, mesteréhez fordul, hogy szeressen neki néhány zongoraleckét, ez azonban őt, mint dilettansnöt elutasítja. A harmadiknak Teissier, egy vén kéjence, Vignerón volt üzlet-társa, azt az ajánlatot teszi, hogy mint „barátnőjét“ házához fogadja és a midőn

a leány ezt megbotránkozással visszautasítja, megkéri kezét. A leány megutálta a férfit, de nem lát menekvést a maga és családja számára, végtére tehát beleegyezik a házasságba. A függöny legördül, és mindenki azt kérdi, megoldás-e ez? A közönség türelmetlensége jelenetről-jelenetre fokozódott és visszatetszése zajos kifejezést is nyert. Mindazonáltal a naturalisták nyert csatának tekintik, hogy a darab az ország első színpadján egyáltalán színre került.

‡ **Gallmeyer Józsa** mult héten kelt utra Bécsből Brémán át Amerikába. Az államvaspálya indóháza egészen megtelt a művésznő pályatársaival és tisztelőivel, akik még egy utolsó „Isten hozzád“-ot akartak neki mondani. Gallmeyer, aki allg birta el a sok bokkrétát, melylyel neki búcsuzóul kedveskedtek, láthatólag meg volt indulva. Hiába erőltette a jó kedvet: ezuttal cserbe hagyta színészi tehetsége. Különbén már napok óta nagyon le volt hangolva és szívesen otthon maradt volna, ha a szégyen és a dollárok csábítása vissza nem tartják szándékának megmésítésától. A művésznő ugyanis, köztudomás szerint, kissé babonás. Most pedig az történt, hogy kedvenc szobaleánya, aki nélkül nem akart utazni, megbetegedett úgy, hogy kórházba kellett őt szállítani. Ez okozta leginkább, hogy a művésznő nehéz szívvvel kelt utra és ezt a komor hangulatot nem voltak képesek eloszlatni a számtalan amulettek, melyeket baráti kezeztől kapott. „Meglássátok gyerekek“, így szólt, „hogy nem lesz szerencsém Amerikában.“ — Nyilatkozatát azonban környezetete kétkedő arccal fogadta. — Gallmeyerrel együtt utazott el Tewele a Carl-színház volt igazgatója, valamint ennek neje is. Tewele szintén nagyon hallgatag volt. Őt azonban nem amerikai vendégszereplése, hanem — a tengeri betegség aggasztotta. Ettől való félelmében mindenféle arkánumokkal telt tarsolyt akasztott a nyakába, és a midőn arra figyelmeztették, hogy még azzal ráért volna Brémáig, az felelte, hogy az óvatosság soha

sem elég korai. A csöngetyű megadta a jelt a beszállásra. Mindenki a távozó művészek köré tolongott, hogy még egyszer megölelje, megcsókolja őket, vagy legalább még egy utolsó kézzszorítást váltson velük. „Ha jól meggondolom a dolgot“, szölt Gallmeyer könyek közt mosolyogva, „szívesebben játszanám Rodaunban, mint Amerikában. De most már nem lehet rajta változtatni. A következő perében a vonat megindult. A perronon összegyűlt közönség kendőit lobogtatta és még egyszer utána kiáltotta az utasoknak: „Szerencsés utat!“

‡ **A párisi nagy opera könyvtára**, melyet a közönség rendelkezésére bocsátottak, a színházi palota első emeletén van elhelyezve, mely helyiséget eredetileg a császári család számára akarták fentartani. A tulajdonképi dalmü- és zenekönyvtárban megvan az összes operák és balettek gyűjteménye, melyeket 1671-től fogva az opera alapítása óta előadtak. Ez óriási anyag huszonötezer kötetet és füzetet foglal magában és négy osztályba van sorozva. A zeneművek legnagyobb része kézirat. Számos itt őrzött dalművet soha sem nyomtattak és mintegy ötven, előadásra sem került. Az opera fejlődéstörténetére nézve megbecsülhetetlen anyagot képeznek e kéziratok. Az autografok közül kiemelendő „Daphnis és Chloe“ és „Oziris születése“ Rameautól; Gluck „Armida“-jának első és negyedik felvonása, „Ördög Robert“, a „Hugonották“ számos kiadatlan változata, „Tell“ több töredéke stb. és sajátkezü kéziratok mindazon zeneszerzőktől, kiknek műveit a párisi operában 1671. óta előadták. A voltaképi drámai könyvtár hét ezer kötetet tartalmaz; ehhez járul a hatvan ezer lapból álló rézmetszetgyűjtemény, melyeken két század óta gyűjtöttek a színház intendánsai. Igen nagy számmal vannak ezen kívül az eredeti costume-rajzok kétszáz előadott operához.

‡ **Mierzwinsky hírneves tenorista**, a ki Londonban az utóbbi stagione alatt ropant sikereket aratott, nemrég Ischlben

volt. Tiszteletére Lucca Paulina gyönyörű nyaralójában estélyt adott, melyen az előkelő vendégek között Zichy Ödön gróf és Hofmann b. főintendáns is jelen voltak. A háziasszony néhány dalt énekelt, majd Mierzwinskivel előadta a kettőst a „Hugonották“ negyedik felvonásából. Az utóbbi azután még egyes részleteket énekelt „Tell Vilmos“, „Ördög Róbert“, „Lucia“ és „A zsidó nő“ operákból és csengő tenorhangjával valódi szenzációt keltett. Különösen feltűnt tökéletesen kiegyenlített mell-regisztere és ritka „mezza voce“-ja. — A művész Pattival hat hónapra az Egyesült-Államokba megy, jövő évre azonban valószínűleg Bécsben is föllép.

¶ **Egy színigazgató lélekjelenléte.** Texas egyik színházában előadás alkalmával tűz ütött ki a színpadon. Nehogy panique álljon be, a színigazgató a lámpák elé lépett s következőket mondá: „Uraim és hölgyeim, mi önök számára meglepetést készítettünk: Egy nagy kazán viszki-puncsesal, épen most fűtik, néhány perc múlva fel fogják szolgálni a pincérek az alsó esarnokban, hogy mindenkinék, a ki megkívánja, jusson belőle.“ Néhány perc múlva a színház kiürült, a nélkül, hogy életveszélyes tolokodás keletkezett volna.

¶ **Erckmann Emil** a „Két Rantzau“ két szerzőjének egyike súlyosan megbetegedett, de már veszélyen kívül van.

¶ **Boito „Mefistofele“** operája folyvást hódít, legutóbb Arezzóban lett előadva s óriási tetszést aratott. A „Guido“ ünnepélyek minden tekintetben sikerültek s a Mancinelli-féle Guido-Hymnus is nagyon tetszett.

¶ **Golfer Roller** ismert amerikai genrefestő, aki mint genre-szobrász is előnyösen ismeretes honfitársai előtt, jelenleg körutat tesz Európában és utjában — mint egy itteni festész ismerősének írja — Bu-

dapestet is meg fogja látogatni, melynek emelkedő művészetéről a külföldön oly sok dicséretet hallott. A művész jelenleg Münchenben tartózkodik, honét Bécsbe utazik és a jövő hó elején Budapestre jön.

¶ **A leégett Beriot-színház** Louvainben, Belgiumban 1867-ben épült s csak a mult évben fejezték be díszítését egészen. Nem játszott benn állandó társulat, a bruxelési Galeries, a Saint-Hubert-színház társulata szokott néhányszor előadást tartani benne. A mult vasárnap, a katasztrófa napján a lövész-egylet bálját tartották benne, mely reggel 4 óráig tartott. Egy órával később ütött ki a tűz. A színháznak csak falai maradtak meg.

¶ **Edmond Gondinet** még 1870-ben „Viviane“ cím alatt tündér-balettet írt, mely azonban akkor a háború miatt színre nem került és azóta az opera könyvtárában hevert. A szerző művét most visszavette és bohózáttá akarja átdolgozni.

¶ **Patti Adelina végrendeletébe** volt alkalma betekinteni a „Gil Blas“ egyik munkatársának. Eszerint a diva végakarata az, hogy angolországi kastélyának parkjában temessék el, és sirja fölé nagy mádarházat építsenek, a melyben sok fülemile csattogtassa énekét.

¶ **Rubinstein Antal és Feyghine k. a.** A hírneves zongoraművész ez évi február havában Párisban tartózkodván, naponkint a „Lion d'or“ vendéglőben ebédelt. Rendesen nagyobb asztaltársaság volt együtt, és a többi között Feyghine k. a. is gyakran ott ebédelt. A mester szívesen mulatott a csapongó kedvű, szép leánnyal, de a midőn az utóbbi egy izben különé nézeteit fejtegette előtte, így szólt: „Kedvesem, ön regénnyel fogja bevégezni életét, de ez a regény nem lesz vig.“ Jóslata gyorsan beteljesült.

‡ **Delpit Albert** „La marquise“ című érdekes regényét öt felvonásos színműnek dolgozta fel és azt benyújtotta a párisi „Odeon“ színháznak.

‡ **Sarah Bernhardt** az utóbbi időben

gyakran rosszul érezte magát, a mit bizonyos érdekes állapottal hoztak kapcsolatba. Most azonban a művésznő ismét egészen jól érzi magát, mert rosszullétének oka megszűnt.

Kiadótulajdonos: a „HARMONIA“ magyar zeneművészek részvénytársulata.

A társulat hirdetései.

U j t a l á l m á n y !

Vonó hangszerek, hegedűk

és gordonkák,

melyek teljesen pótolják az olasz mesterek műveit. A hang ép oly erős és nemes, mint a régi hangszereké.

☞ Noebe készítményei! ☜

Csakis a Harmoniánál, Budapesten kaphatók

Világhírű szaktekintélyek elismeréssel nyilatkoznak e feltűnést keltett tüneményeszerű hangszerekről.

Egy hegedű ára, csinos tokban . . . 100 frt.

Egy gordonka ára, csinos tokban . . . 150 frt.

HERMAN MARISKA

hegedű-művész,

korig, hegedű-játszásban való teljes kiképzésre, kezdőket pedig zongora-tanításra is elfogad, valamint német és francia nyelvekbeni oktatásra is elvállal.

Lakása : muzeum-utca 11. szám.

ki Bécsben végezte tanulmányait, mindkét nembeli növendéket, fiukat 8 -16 éves

Legujabb megjelenés!

10 hegedű gyakorlat

egy második hegedű kíséretével,

írta

Huber Károly,

nemz. zenedei karnagy és a hegedű kiművelési osztályok tanára.

Kapható a társulat nemz. zeneműkereskedésében,
váci utca 3. szám.

HANGSOROZATI ISKOLA

írták

Bartay Ede

és

Székely Imre.

Kapható a társulat nemz. zeneműkereskedésében,
váci-utca 3. szám.

H E V E S I B.

zongoragyáros Budapesten.

Kitűnő hazai gyártmány, mely különösen szoliditása és tartóssága által tűnik ki. Ezen, minden tekintetben ajánlható zongorák fő-
ügynökségét a társulat bírja s zongoratermében mindig meg-
tekinthetők.

!! Zene ujdonságok !!

1. »**Sárosi nóta**« (csárdás), könnyű tetszetős zongoradarab . . . . . 1 frt — kr.
2. »**Magyar rögtönzet**« Gaal Ferenc, magyar irányú szalondarab, különösen a jobb zenét művelőknek . . . . . — » 75 »
3. »**Gyermekélet**« tiz fokozatos és jellemző zongoradarab Somogyi Mór tól . . . . . 1 » — »
4. »**Paula rezgő**« csinos táncdarab, szerző Grechenek Béla . . . . . — » 60 »
5. »**Nefelejts**« lengyelke, szerző Kiss Béla . . . . . — » 60 »
6. »**Gyöngyvirág**« keringő, szerző Somogyi Mór . . . . . 1 » — »
7. »**Nana-keringő**«, szerző Bánfi Sándor . . . . . 1 » 20 »

!! Dalegyletek figyelmébe !!

Következő új férfi négyesek jelentek meg, s kaphatók a társulat nemzeti zeneműkereskedésében

Erkel Ferenc , Takarodó	Ára 1 frt — kr.
Huber Károly , Húzzad cigány	» 1 » — »
» » 1. sz. Nem nézek én, minek néznék	} » 1 » — »
» » 2. sz. Esik eső, csókeső esik	
» » Harmonia induló	» — » 60 »
» » Vartyogi dalnokverseny	» 15 » — »
» » Nász dal	» 1 » — »
» » Hullámszik a tiszta buza	} » 1 » — »
» » Zöld leveles fehérvirágos akácfa	
Serly Lajos , Éji zene	» — » 60 »
Sigmond Akos , Szerenád	» 1 » — »

36. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEKÉNEK
HETI SZEMLEJE.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

ERNEY JÓZSEF.

KIADÓTULAJDONOS:

A „HARMONIA” MAGYAR ZENEMŰVÉSEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB POLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

ÉMÉK-NAPOK.

September 25-én.

1683. szül. Rameau János F., zeneszerző Dijonban. Megh. 1764.
1797. szül. Donizetti Gaetano, operaszerző Bergamoban. Megh. 1848.

September 26-án.

1839. halt meg Leidesdorf V. J., zeneszerző Florenben.

September 27-én.

1826. halt meg Federici Vince, zeneszerző és tanár Milanoban.

September 28-án.

1823. szül. Schäffer Gyula, zenekarnagy és szerző Berlinben.

September 29-én.

1828. szül. Hahn Albert, zeneirő Thornban. Megh. 1880.

September 30-án.

1840. szül. Svendsen János, zeneszerző Christianában.

Oktober 1-én.

1718. szül. Marpurg Frigyes V., zeneirő Seehausen-ben.
1771. szül. Baillot Péter, hegedűművész és tanár Passy-ban.

Ey.

A harminchatodik szám tartalma :

A »Revolver-művészek«.
Zenei ujdonságok szemléje.

Tárca :

Schubert Ferenc.

T. olvasóinkhoz.

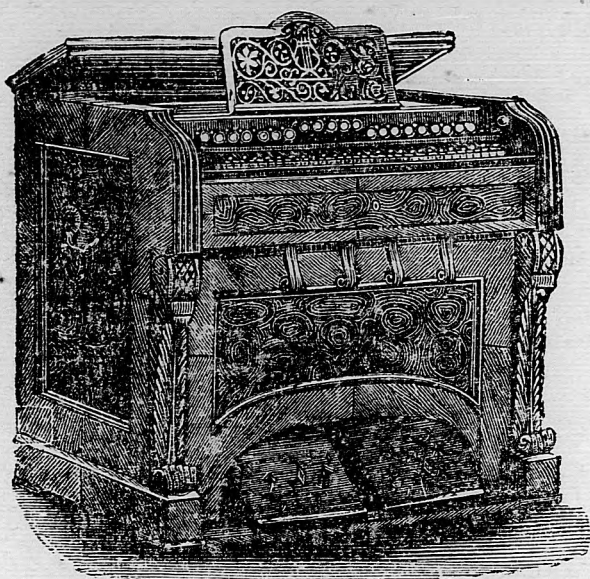
Hazai hírek.

Vidék.

Külföldi hírek.

Hirdetések.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

A legkitünőbb
„Harmoniumok“

Titz Péter utóda
Kotykievicz Teofil
 gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól fölfelé.

Több évi jótállás!

➔ *Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.*

➔ **! Ehrbar !** ➔

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartóságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét. Kaphatók:

Szalon Stucz,	diófa	} kereszthurozott és egyszerű.
„ „	fekete	

„Produktiv szövötkezet“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyagyár készítményeivel.

Tekintve a kitünő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignon zongorák.“

— **A nagy arany éremmel kitüntetve.** —

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:

Rövid szalon, diófából
 „ „ fekete.

Árjegyzék küldetik, díj nélkül.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak :

Kitünő hazai gyártmány.

K O R I K B É L A

zongorakészítő Budapesten.

Szakértők véleményével támogatott kitünő hangszerek, melyek a magyar közönség figyelmébe ajánlatnak.

Javitást és bőrozést is eszközöl.

!!! Figyelmeztetés !!!

Kitünő zongorahangoló

M A G R I N I A.

ajánlatik mindennemű zongora-hangolás, javítás, bőrozésére.

Megtudható a társulat zeneműkereskedésében váci utca 3.

Megjelent a társulat kiadásában:

A

VÖRÖS SAPKA

népszínművének összes kedvelt dalai.

1. »Ugyan rózsám mit látsz rajtam.«
- 2 »Az orcája olyan mint a gyöngé harmat. (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
- 3 »Ripi-ropog a csizmám« (Eredeti dal) szerző H a l m a y K á z m é r.
4. »Sír a madár, sír a száraz ágon« (Eredeti dal) szerző R é v a i - R i v t s c h i t s A.
5. »Hallja-e, hallja-e, kis violám« (Eredeti dal) szerző R é v a i - R i v t s c h i t s A.
6. »Sokszor nézek fel az égre.«
7. »Galagonya bojtortján «
8. »Vágtat a ló, elszakadt a kantárja «

E népszínmű nagy tetszést s sikert aratott a budapesti népszínházban.

Kapható a társulat nemz. zeneműkereskedésében s minden hazai könyv-és zeneműkereskedésben.